

"Şəfəq"dən Macarıstan şirkətinə də pay düşdü

Cəbrayıl da tikilən günəş-elektrik stansiyasında işlər qrafik üzrə gedir

Cəbrayıl rayonunda tikilən 240 MVt gücündə "Şəfəq" Günəş-Elektrik Stansiyasında işlər nəzərdə tutulan qrafikə uyğun davam edir. Bu layihə çərçivəsində ildə təxminən 500 QVt/saat bərpaulunan enerji istehsal ediləcəyi gözlənilir.

"Şəfəq" layihəsi Səngəçal terminalının elektrifikasişdırılması (STEL) layihəsi ilə "virtual enerji ötürmə mexanizmi" adlanan yeni kommersiya modeli vasitəsilə sıx əlaqəlidir. Bu mexanizm əsasən, Səngəçal terminalı "Azərenerji" ASC-nin idarə etdiyi dövlət elektrik şəbəkəsinə qoşulacaq. Bunun üçün terminal ərazisinin həm daxilində, həm də ondan kənarda yeni obyektlər, o cümlədən yeni 220/110 kV-luq elektrik yarımstansiyası inşa ediləcək.

Layihənin operatoru BP şirkətindən aldığımız məlumatlarda "Şəfəq"dəki yeniliklərdən ətraflı bəhs olunur. Onlardan biri budur ki, BP "Shafag Jabrayil Solar Limited" (SJSJL) şirkəti 10 faiz iştirak payını "MVM Energetika Zrt." (MVM) şirkətinə satıb. Bununla da BP-nin həyata keçirdiyi həmin layihəni maliyyələşdirən birgə müəssisədəki tərəfdaşlıq daha da güclənmiş olur. Bu sövdələşmədən sonra BP-nin SJSJL-dəki iştirak payı 40,01 faiz olur. Qalan paylar isə

"SOCAR Green" şirkətinə (39,99 faiz), Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fonduna (10 faiz) və MVM-ə (10 faiz) məxsusdur.

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Cio Kristofoli bununla bağlı deyib: "MVM şirkətinin "Şəfəq" günəş enerjisi layihəsi üzrə birgə müəssisəyə qoşulmasından çox məmnunluq. MVM bu layihəyə enerji sistemlərinin istismarı və ötürülməsinin idarə edilməsi sahəsində öz geniş təcrübəsi ilə gəlir. İnanırıq ki, onların bu birgə müəssisəyə qoşulması ilə elə bir əməkdaşlıq nümunəsi yaranır ki, orada biz layihənin ümumi dəyərini, dayanıqlılığını və uzunmüddətli fəaliyyətini daha da artırmaq məqsədilə bir-birimizdən öyrənmə bilirik".

Əməliyyatçı şirkətin 2025-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş hesabatında da "Şəfəq" və STEL layihələrində işlərin gedişi öz əksini tapır. Belə ki, keçən ilin iyun ayında yekun investisiya qərarı qəbul edildikdən sonra "Şəfəq" layihəsi üz-

rə biri mühəndislik, təchizat və tikinti xidmətləri üzrə bütün iş həcmi, eləcə də obyektin ilk iki il ərzində istismar və texniki xidmət işlərini əhatə edən, digəri isə modul təchizatı üçün olan iki əsas müqavilə imzalanıb. Bu müqavilələr çərçivəsində ötən il layihə sahəsində hazırlıq işləri tamamlanıb və tikinti işlərinə başlanıb. Eyni zamanda modul təchizatı üzrə işlərə də start verilib və ilk panellər avqust ayında uğurla əraziyə çatdırılıb.

Layihə üzrə tikinti işlərinin 2027-ci ilin ortalarına qədər davam edəcəyi planlaşdırılır. Bu işlərin aparılmasında yerli resurslardan maksimum dər-

cədə istifadə etməyə xüsusi diqqət yetirilir. Tikintinin pik dövründə layihədə 400-ə yaxın iş yerinin yaradılacağı gözlənilir.

İyunun 2-də isə Səngəçal terminalının investorları STEL layihəsini təsdiqləyiblər. Deyildiyi kimi, 230 milyon dollar dəyərində olan bu layihə ilə terminal "Azərenerji" ASC-nin idarə etdiyi dövlət elektrik şəbəkəsinə qoşulacaq.

Hazırkı proqnozlara və planlara əsasən, "Şəfəq" və STEL layihələrinin reallaşması Səngəçal terminalının gələcək istismarı dövründə buradakı əməliyyatlardan yaranan emis-

siyaların təxminən yarısını azaldılması ilə nəticələnəcək.

Xatırladaq ki, hazırda terminal öz enerji ehtiyacını qarşılamaq üçün yeddi qaz turbinindən istifadə edir. Elektrifikasişdırılmadan sonra turbinlər mərhələli şəkildə söküləcək və bu da istifadə olunmayan yanacaq qaz həcmələrinin ixraca yönəldilməsinə imkan verəcək.

Keçən il STEL layihəsi üzrə üç əsas müqavilə imzalanıb. Hazırda bu müqavilələr üzrə iş həcminə daxil olan fəaliyyətlər, o cümlədən mühəndis-layihələndirmə, təchizat, quraşdırma və tikinti işləri təhlükəsiz şəkildə və qrafikə uyğun davam edir.

Layihə üzrə tikinti işlərinin iki mərhələdə aparılacağı nəzərdə tutulur. Birinci mərhələ 2027-ci ilin ortalarında, ikinci mərhələ isə 2028-ci ilin sonunadək başa çatacaq.

Beləliklə, BP-nin strategiyası apstrim fəaliyyətlərini genişləndirmək, daunstrim biznesində diqqəti seçilmiş sahələrə yönəltmək və enerji keçidində öz investisiyasını intizamla aparmaqla səhmdarlar üçün uzunmüddətli dəyəri artırmaqdır. Yeri gəlmişkən: apstrim (yuxarı axın) neft və qaz sənayesində xam neft və təbii qazın axtarılması, kəşf edilməsi, quyuların qazılması və karbohidrogenlərin çıxarılması (istehsalı) ilə bağlı bütün fəaliyyətləri əhatə edən sektorun adıdır. Yəni apstrim yerin təkində və ya dənizin dibində olan karbohidrogenin yerin üstünə çıxarılana qədər bütün mərhələləri birlişdirir.

Neft-qaz sənayesində xammalın (neft və qaz) hasilatdan sonra emalı, satışı və paylanması ilə məşğul olan son mərhələ isə daunstrim adlanır. Bu sektor benzin, dizel, plastiklər və digər neft-kimya məhsullarının istehsalı, saxlanması və istehlakçıya çatdırılması proseslərini əhatə edir. Daunstrim sözü aşağı axın mənasını verir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"